

at bare ved lukten av mennesker var noe en måtte vokte seg for og helst unngå. Dette var kunnskap som voksne ulver lærte bort til sine valper.

Efter at ulven nesten ble utryddet for cirka hundre år, er det kommet til flere generasjoner av ulv, også utsatt ulv fra diverse dyreparker. Dette er ulv som ikke har fått noen erfaring med at menneskene er et stort faremoment som en må vokte seg for. Derfor blir det en kunnskap som nåværende ulver ikke har fått. Det skjer ofte at ulv kommer helt inn på tunet og inn til husveggen der det bor folk. Er den da sky og redd for mennesker?

Alle ressursterke dyrevenerne har hele tida påstått at ulven ikke er farlig, den skygger unna og holder seg langt fra mennesker. De som påstår dette har et stort ansvar. Det er også mange rovdyrforskere og andre som sier at ulven ved en gitt anledning er farlig.

Hunder blir av ulven sett på som inntrengere, de blir ikke bare jaget bort men blir drept og spist opp, mennesker kan også bli sett på som inntrengere. Ulven forsvarer flokken og revret.

Hundeiere blir oppfordret til å gå med hunden sin i band, for at den ikke skal bli angrepet av ulv, men kan eieren føle seg like trygg? Dette blir som å spille «russisk rulett», den som går med hunden i band kan også like gjerne bli angrepet.

Alle hunder har et visst behov for mosjon. I utmark må en hund kunne utfolde seg fritt ved løping og lek, utenom de tider da det er band tvang, og får da den mosjon og glede den fortjener. Ved at både hund og eier skal være redde for

angrep av ulv, vil de få en redusert frihet og derved mindre anledning til turer for helse og rekreasjon, og tap av livskvalitet. Dette har nå blitt en utvidelse av rovdyr problemet. Jeg er nå spent på hva de politikere som skal stemmes inn på Stortinget vil gjøre med dette, der har til nå vært umulig å få svar fra politikere.

Arne Warberg Fagerres

Språkåret - den første

Grammatikar

Grammatikk kan vere så mykje. For dei fleste handlar det først og fremst om dei underliggjande reglane for eitt språk. Men grammatikk kan bl.a. og vere historie. Grammatikk er eitt av kjennetegna på nasjonalromantikken som kom på kulturell påvirknad frå Tyskland til Noreg på 1800-talet. Ei side ved nasjonalromantikken var at dei enkelte nasjonane prøvde å forske på historia til sitt eige språk for å definere og legitimere nasjonen. Dette hadde, som vi veit, delvis uønskte politiske konsekvensar, men det er ei anna sak.

Ein sentral person innanfor den germanske grammatikkforskinga var Jacob Grimm; den eine av dei to brørne Grimm. Jacob Grimm gjorde eit banebrytande arbeid som sette spor etter seg.

Det kan vere interessant å leggje til at våre egne eventyrinnsamlarar, Asbjørnsen og Moe, er direkte inspirerte av brørne Grimm. Jørgen Moe var også interessert i språk, og dette gjeld i enda større grad sønnen hans, Moltke Moe, som var ein viktig bidragsytar i revisjonen av det danske skriftspråket i

Noreg, og som ofte blir kalla samnorskens far.

Mens far og son Moe nok er mindre interessante i eit internasjonalt perspektiv, er Ivar Aasen den norske grammatikaren som har vart ei viss merkesend utanfor Noregs grenser.

Dei fleste nordmenn vil nok også kjenne til Ivar Aasen, mens det kanskje blir vanskelegare å komme på andre norske grammatikarar - sjølv om vi faktisk har flere som har sett spor etter seg i moderne tid, bl.a. min eigen rettleiar på doktorgraden, professor Jan Terje Færland, som den eine av dei tre forfatarane bak Norsk referansegrammatikk.

Men det folk flest ikke veit noko om i det heile, er at den første grammatikken på eit germansk språk faktisk kom frå det norrøne språkområdet - Island, for å vere heilt presis. Verket som gjerne blir kalla «Den første grammatiske avhandling», blei skrivne rundt 1150.

Nordgermanarane brukte stort sett runer før det blei behov for å kunne skrive lengre tekstar i samband med danning av kongerike og innføringa av kristendommen. Den første grammatikar, som vi dessverre ikkje veit namnet på, prøvde å systematisere lydane i det gammalnorske, norrøne språket og foreslo måtar å skrive på. Blant anna foreslo han teikn for lydane som ein ikkje kunne skrive med latinske bokstavar.

Den første grammatiske avhandlinga hadde svært stor innverknad på restaureringa og revisjonen av den islandske rettskrivinga, og var nok også ei rettesnor for Ivar Aasen i sitt arbeid.

Den første grammatiske avhandling vinnar om eit høgt utdanningsnivå blant norsk-islandske lærde i mellomalderen. Den vinnar også om at språk og grammatikk er viktige ingrediensar i ein nasjon.

I Noreg har vi gjort 2013 til det nasjonale språkåret for å bevisstgjere og feire språk. Dette er eit godt høve for å minnast den første grammatikar - som altså snakka gammalnorsk eller norrønt.

*Jens Haugan
Hamar dialekt- og målslag*

Skolestruktur i Gausdal

Arbeidet med ny skolestruktur i Gausdal fortsetter i komité, formannskap og kommunestyre.

Saken som etter hvert har fått preg av en «Never Ending Story» fortsetter. De som i sin tid var med og ombestemte avgjørelsen om en felles skole, har beklaget og angret seg uten at det endrer situasjonen. Bakteppet for debatten, som dessverre ikke får særlig oppmerksomhet i arbeidet, er følgende:

- Ny skole i Follebu er bygget.
- Kommunegjelden nærmer seg 0,5 milliarder.
- Behov for legesenter med uljente kosnader.
- Et nødvendig nedtrekk på 10 millioner i budsjettet for 2014 (Fondsmidler for et tilsvarende beløp brukt i 2013).
- Et stort, men uljent, vedlikeholdsbehov på kommunens bygningsmasse. (Drifts- og vedlikeholdsplan mangler).
- Rentekning utover fem prosent vil være kritisk for kommunen ifølge administrasjonen.

- Behov for å bygge omsorgspoliser.

Summene som diskuteres i skolesaken varierer, men det er mange som irrer for å bygge en ny, felles skole i en eller annen variant. Kostnadene vil være i 100- millionersklassen eller helst mer.

Fellesista i Gausdal vil stemme imot et slikt alternativ. Kommunen har rett og slett ikke råd. Ved å øke lånegjelden til 0,6-0,7 milliarder, flyttes den kritiske rentefoten for kommunens gjeld til under fire prosent. Det er å spille hasard med kommunøkonomien, og vil kunne slå tilbake i form av dramatiske tjenestekutt i fremtiden. Vi har stort behov for å redusere kommunegjelden, ikke øke den.

Ved en nedleggelse av Engjom skole er det, slik Fellesista ser det, bare en farbar veg: Umyttr kapasiteten ved de resterende skolene og gi dem vedlikehold nok til å freds- stille lov- og regelverk, eventuelt søke om dispensasjon for noen av manglene. Det er elevplasser nok, men kretsgrensene må fjernes og det kreves nøye planlegging i god tid før iverksetting.

Store investeringsprosjekter er det siste kommunen vår behøver i den økonomiske situasjonen den er i. Bygging av ny, felles skole er unødvendig og altfor dyrt. Det toget har gått, alle beklagelser til tross. Feilgrepet som ble gjort da bestemmelsen om en felles skole i kommunen ble omgjort og ny skole i Follebu ble bygget, kan ikke rettes med et nytt feilgrep.

*Marie Louise Lörken,
Gausdal/Høyre og*

*Harald Eivind Bakke, Gausdal Frp,
Felleslista i Gausdal*